ความสามารถทางนวัตกรรมที่มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงาน โดยมีการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรกำกับของวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้า ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1

Innovation Capability Effects of Competitive Advantage and Firm's Performance: The Moderating Role of Entrepreneurial Orientation of Firm Performance in Micro Enterprise's Trade Sector in Lower North 1

ธนัชพร หาได้[1*] ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ[2] ประสิทธิชัย นรากรณ์[2]

Tanatporn Hadai[1*] Tummatinna Seesupan[2] Prasittichai Narakorn[2]

Corresponding Author's Email: Tanatporn.h@gmail.com

(Received: April 4, 2025; Revised: August 5, 2025; Accepted: August 13, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันในฐานะตัวแปรคั่นกลางระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 และ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในฐานะตัวแปรกำกับระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 600 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา วิเคราะห์โมเดลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นปัจจัยคั่นกลางแบบอนุกรมบางส่วน (Partial mediate effect) ระหว่างความสามารถทางนวัตกรรม และผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความสามารถด้านนวัตกรรมและผลการดำเนินงาน โดยมีการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรกำกับ พบว่า การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ เป็นตัวแปรกำกับที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านนวัตกรรมและผลการดำเนินงาน กล่าวคือ หากวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการมุ่งเน้นการเป็นเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูง จะทำให้ความสามารถด้านนวัตกรรมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถทางนวัตกรรม ความได้เปรียบทางการแข่งขัน การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

Abstract

This research aimed to: 1) study the competitive advantage as a mediating variable between the innovation capability and the performance of small and medium-sized enterprises in the commercial sector in the lower northern region 1; and 2) study the impact of entrepreneurial orientation as a moderating variable between the innovation capability and the performance of small and medium-sized enterprises in the commercial sector in the lower northern region 1. This research was quantitative. The sample group was 600 entrepreneurs of Micro Enterprise's trade sector in lower north 1. The multi-stage sampling method was used, and a questionnaire was used as the study tool. The model was analyzed using a structural equation model. The results found the competitive advantage was a partial mediating factor between innovation capability and performance at a statistically significant level of .001 . The results of the study

[1] นักศึกษาปริญญาดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

[1] Candidate, Doctor of Philosophy Program in Business Administration, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

[2] Lecturers, Department of Business Administration, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

of the relationship between innovation capability and performance with entrepreneurship orientation as a moderating variable found that entrepreneurship orientation was a moderating variable that promoted the relationship between innovation capability and performance. In other words, if small and medium-sized enterprises in the commercial sector gave importance to and practiced entrepreneurship orientation a high level, innovation capability would have a positive influence on performance at a statistically significant level of .05.

Keywords: innovation capability, competitive advantage, entrepreneurial orientation

ความเป็นมาของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ พบว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยประสิทธิภาพของภาคการผลิตและคุณภาพสินค้าในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาปัจจัยสนับสนุน เช่น โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ขนาดของตลาด การพัฒนาตลาดการเงิน ความพร้อมของเทคโนโลยี แม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่างๆ แต่ก็ยังคงประสบปัญหา ด้านประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร รวมทั้งยังมีอุปสรรคในการยกระดับประสิทธิภาพของตลาดสินค้า ตลาดแรงงาน และประสิทธิภาพของภาครัฐที่มีความล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศที่เริ่มพัฒนา แม้ประเทศไทยจะมีจุดแข็งในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยการใช้กลไกทางการคลัง และการบริหารจัดการนโยบายภาครัฐ แต่ยังคงมีปัญหาจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) รวมถึงแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 ประเด็นการส่งเสริมและสร้างการเติบโตจึงมุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประกอบการเป็นประเด็นแรก คือ การช่วยผู้ประกอบการพัฒนาธุรกิจในระยะเริ่มต้นให้เริ่มธุรกิจได้อย่างมั่นคงการช่วยผู้ประกอบการยกระดับธุรกิจที่มุ่งเติบโตให้มีศักยภาพในการแข่งขันตลอดจนช่วยฟื้นฟูธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ฟื้นตัว การขยายตัวของระดับผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (MSME) ในปี 2566 เมื่อพิจารณารายขนาดธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อยมีระดับผลผลิตเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 30.70 รองลงมาเป็นผู้ประกอบการรายย่อมเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.12 และผู้ประกอบการขนาดกลาง เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.16 สอดคล้องกับการเติบโตในมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่ผู้ประกอบการทุกขนาดมีการขยายตัวในปี 2566 โดยผู้ประกอบการขนาดย่อยและขนาดย่อมขยายตัวได้ดีกว่าผู้ประกอบการขนาดกลาง ซึ่งสะท้อนถึงการฟื้นตัวในผู้ประกอบการขนาดย่อยและขนาดย่อมที่ฟื้นตัวได้ดีกว่า แม้ยังมีมูลค่าเพิ่มการผลิตต่ำกว่าผู้ประกอบการขนาดกลางส่วนหนึ่งด้วยขนาดธุรกิจที่เล็กกว่า จึงมีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนธุรกิจทั้งชนิดสินค้าและบริการ พื้นที่จำหน่าย รวมถึงโครงสร้างธุรกิจ ได้ดีกว่าธุรกิจขนาดใหญ่กว่า ซึ่งในส่วนนี้หากธุรกิจขนาดย่อมได้รับการส่งเสริมในการสร้างมูลค่าเพิ่มการผลิตสินค้าและบริการ การเพิ่มขึ้นของระดับผลผลิตดังกล่าวจะยิ่งช่วยเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศได้มากขึ้นด้วยเช่นกัน (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2567)

ความสามารถทางนวัตกรรม (Innovation capability) ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ต้องการปรับตัวและมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงศักยภาพขององค์กรในการพัฒนานวัตกรรมทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ กระบวนการ และการบริการ เพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าและส่งเสริมความได้เปรียบในการแข่งขัน (Saunila, 2020) โดย Otache (2024) กล่าวว่า ความสามารถทางนวัตกรรมและการกำหนดกลยุทธ์ที่มีความยืดหยุ่น ส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของ SME โดยมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive advantage) เป็นตัวแปรกลางในความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมและประสิทธิภาพ จึงถือได้ว่าความสามารถทางนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถแข่งขันได้ในตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเสริมสร้างความสามารถนี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการมีศักยภาพในการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน

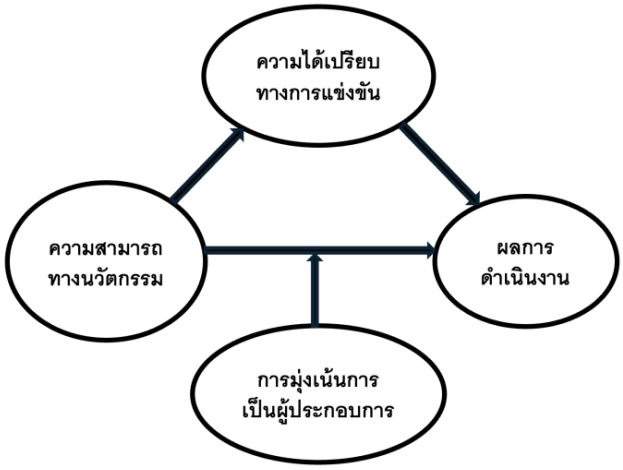
การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation) เป็นแนวทางที่มีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและผลการดำเนินงาน (Firm performance) ขององค์กร โดยการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ คือ การมีลักษณะและพฤติกรรมที่มุ่งเน้นการริเริ่ม การสร้างสรรค์ และการยอมรับความเสี่ยง (Miller, 1983; Lumpkin and Dess, 1996) ความสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและการพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรมถือเป็นกลยุทธ์ที่สามารถช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการเติบโตของธุรกิจได้เป็นอย่างมาก Rosenbusch, Brinckmann and Bausch (2011) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและการพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรม สามารถช่วยเพิ่มผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนสูง เช่น ตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและการแข่งขันสูง การผสมผสานระหว่างการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและการพัฒนานวัตกรรมยังช่วยให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดและการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น (Rauch et al., 2009)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีงานวิจัยเชิงวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศในจำนวนที่น้อยที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมกับความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงาน โดยมีการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรกำกับ โดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในการศึกษาปัจจัยเฉพาะของแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจทำให้ไม่สามารถยืนยันได้ว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากที่สุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับที่เชื่อมโยงเชิงสาเหตุและปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร เพื่อให้เห็นภาพรวมและเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจในบริบทที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งผลการศึกษานี้จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการกำหนดแนวทางการพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการส่งเสริมการเติบโตของผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันในฐานะตัวแปรคั่นกลางระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในฐานะตัวแปรกำกับระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประเภทของการวิจัย**

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research method)

2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อย (Micro enterprise) ภาคการค้าในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ และตาก มีจำนวนทั้งสิ้น 1,105 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ Hair et al., (2019) ที่ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิเคราะห์สมการโครงสร้างควรอยู่ระหว่าง 10 - 20 เท่า ของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable) ซึ่งงานวิจัยมีตัวแปรสังเกตุได้ทั้งหมด 60 ข้อ ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมอยู่ควรอยู่ระหว่าง 600 - 1,200 ตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 10 เท่าจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเท่ากับ 600 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ขั้นที่ 1 เป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในพื้นที่เขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มตามประเภทของการจดทะเบียนวิสาหกิจ คือ 1) ส่วนบุคคลและอื่นๆ 2) นิติบุคคล และ 3) วิสาหกิจชุมชน และ ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน (Proportional random sampling) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มประเภทจดทะเบียนตามสัดส่วนในแต่ละจังหวัด ประกอบด้วย 1) ส่วนบุคคลและอื่นๆ จำนวน 330 ราย (55.0%) 2) นิติบุคคล 246 ราย (41.0%) และ 3) วิสาหกิจชุมชน 24 ราย (4.0%) รวมทั้งสิ้น 600 ตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1				ขั้นที่ 2		ขั้นที่ 3
จังหวัด	จำนวนวิสาหากิจรายย่อยภาคการค้า	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)	ประเภทการจดทะเบียน (ราย)	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือก
พิษณุโลก	250	22.62	136	ส่วนบุคคลและอื่นๆ (129)	51.00	69
				นิติบุคคล (111)	44.00	60
				วิสาหกิจชุมชน (10)	5.00	7
เพชรบูรณ์	229	20.72	124	ส่วนบุคคลและอื่นๆ (126)	55.00	68
				นิติบุคคล (94)	41.00	51
				วิสาหกิจชุมชน (9)	4.00	5
ตาก	222	20.09	121	ส่วนบุคคลและอื่นๆ (115)	52.00	63
				นิติบุคคล (99)	44.00	53
				วิสาหกิจชุมชน (8)	4.00	5
อุตรดิตถ์	203	18.37	110	ส่วนบุคคลและอื่นๆ (116)	57.00	57
				นิติบุคคล (81)	40.00	40
				วิสาหกิจชุมชน (6)	3.00	3
สุโขทัย	201	18.20	109	ส่วนบุคคลและอื่นๆ (121)	60.00	66
				นิติบุคคล (74)	37.00	40
				วิสาหกิจชุมชน (6)	3.00	3
รวม	1,105	100	600	ส่วนบุคคลและอื่นๆ (607)	55.00	330
				นิติบุคคล 459)	41.00	246
				วิสาหกิจชุมชน (39)	4.00	24
						600

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 6 ตอน คือ 1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถทางนวัตกรรม พัฒนาจาก Wang and Ahmed (2004), Suliyanto and Rahab (2012), Wardhani, Kusumawardhani and Ubaidillah (2021) 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน พัฒนาจาก Alzeaideen (2020), Sukati et al. (2011) และ Porter and Millar (1985) 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการพัฒนาจาก Al Mamun, et al. (2017) 5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานองค์การพัฒนาจาก Dawit, Berhanu and Shashi (2024) และ 6) ข้อคิดเห็นอื่นๆ

3.2 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่ง Rovinelli and Hambleton (1977) ระบุว่า เกณฑ์ที่ยอมรับได้ของค่า IOC ควรมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 โดยงานวิจัยนี้เลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 โดยข้อคำถามแต่ละด้านของแบบสอบถาม คือ ด้านความสามารถทางนวัตกรรม เท่ากับ 0.739 ด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน เท่ากับ 0.898 ด้านการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ เท่ากับ 0.818 และด้านผลการดำเนินงาน เท่ากับ 1 ถือว่า ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงสูงสามารถใช้ได้

3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาความเชื่อมั่นแอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha reliability coefficient) ซึ่ง Cho and Kim (2015) กล่าวว่า Cronbach Alpha Coefficient มีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเพียงพอและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ งานวิจัยครั้งนี้พบว่า ด้านความสามารถทางนวัตกรรม มีค่าเท่ากับ 0.985 ด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีค่าเท่ากับ 0.959 ด้านการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าเท่ากับ 0.982 และด้านผลการดำเนินงาน มีค่าเท่ากับ 0.950 กล่าวคือ แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือระดับสูงสามารถนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย วารสาร และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary data) โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 600 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยจะใช้ข้อมูลทางสถิติดังนี้

5.1 สถิติอนุมาน หรือ สถิติอ้างอิง (Inferential statistic) เป็นการนำสถิติมาใช้เพื่อหาความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล ในทุกตัวแปร และหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยตัวแปรแบบโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) โดยทำการประมวลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และ SMART PLS ซึ่งพิจารณาคุณภาพของแบบจำลองโครงสร้างและแบบจำลองการวัดจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝง พิจารณาจากความเที่ยง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ความเที่ยงตรงมี 2 ชนิด คือ ความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) วัดจากค่าน้ำหนัก (Loading) ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 มีนัยสำคัญทางสถิติ และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) วัดจากค่า AVE ที่สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าต่ำกว่ารากที่สองของ AVE (Fornell and Larcker, 1981) การวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) และ การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างเพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลเชิงเหตุผล และผลวิจัยในเชิงประจักษ์

5.2 ทดสอบอิทธิพลคั่นกลาง (Mediating affect test) ด้วย Sobel test โดยตัวแปรส่งผ่าน (Mediating variable) คือ ตัวแปรที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงเพื่อถ่ายทอดอิทธิพลของปัจจัยสาเหตุที่อยู่ต้นทางสู่ปัจจัยผลที่อยู่ปลายทาง โดยพิจารณาจากค่าอิทธิพลรวม (Total effect) ของโมเดลที่มีตัวแปรส่งผ่านระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามจะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์ลดลง (สัมประสิทธิ์เส้นทาง c' < สัมประสิทธิ์เส้นทาง c) ถ้ามีค่าลดลงจนเข้าสู่ระดับไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แสดงว่าตัวแปร

ส่งผ่านนั้นๆ เป็นตัวแปรส่งผ่านสมบูรณ์ (Full mediating effect) แต่ถ้ามีค่าลดลงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน (Partial mediating effect) (Baron and Kenny, 1986)

5.3 การทดสอบอิทธิพลของตัวแปรกำกับ (Moderation analysis) ศึกษาว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับตัวแปรผลลัพธ์ที่อาจเป็นแบบใดก็ได้ เช่น ความสัมพันธ์เชิงเส้นหรือการคั่นกลาง จะส่งผลให้ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปตามระดับค่าของตัวแปรกำกับหรือไม่ และมีค่าระดับใดจึงจะมีความเหมาะสมที่สุด ด้วยโปรแกรม PROCESS for SPSS

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.20 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.30 ตำแหน่งงานในธุรกิจพบว่า เป็นเจ้าของธุรกิจ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.60 สำหรับประเภทธุรกิจ พบว่า ประเภทส่วนบุคคล มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.70 มีจำนวนพนักงานในธุรกิจ 2 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.00 ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.20 ลักษณะการประกอบธุรกิจ พบว่ามีลักษณะเป็นการขายปลีกและขายส่ง มากที่สุด จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 สถานที่ตั้งธุรกิจพบว่า จังหวัดพิษณุโลก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.70

2. ผลการทดสอบอิทธิพลของตัวแปร ความสามารถทางนวัตกรรม ความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์อิทธิพลตัวแปรโดยศึกษาค่าน้ำหนักของ อิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และอิทธิพลภาพรวม (Total effect) ที่มีผลต่อตัวแปรตามในโมเดล สามารถพิจารณาตามตัวแปร คือความ ความสามารถทางนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน และความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 2 ค่าสถิติแสดงความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ค่าสัมประสิทธิ์ และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร

	AVE	CA	FP	INC	R^2	R^2 Adjusted	CR
CA	0.913	0.955			0.772	0.772	0.954
FP	0.856	0.636	0.925		0.424	0.423	0.948
INC	0.926	0.879	0.626	0.909			0.959

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่า AVE ของตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ในช่วง 0.856 - 0.926 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าตัวแปรแฝงสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ได้ดี และค่ารากที่สองของ AVE ของ CA= 0.955, FP= 0.925, INC= 0.909 ซึ่งล้วนสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรแฝงอื่นๆ หมายความว่าตัวแปรแฝงแต่ละตัวสามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน การประเมิน Model Fit พบว่า ตัวแปรความได้เปรียบทางการแข่งขันมีค่า R^2= 0.772 อยู่ในระดับสูง และผลการดำเนินงานขององค์กรมีค่า R^2= 0.426 อยู่ในระดับปานกลางตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2019) แสดงว่าโมเดลสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร (CR) พบว่า CA= 0.954, FP= 0.948, INC= 0.959 ทั้งหมดมีค่ามากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ 0.70 (Hair et al., 2019) แสดงว่า เครื่องมือวัดในแต่ละตัวแปรมีความน่าเชื่อถือในระดับสูงเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง

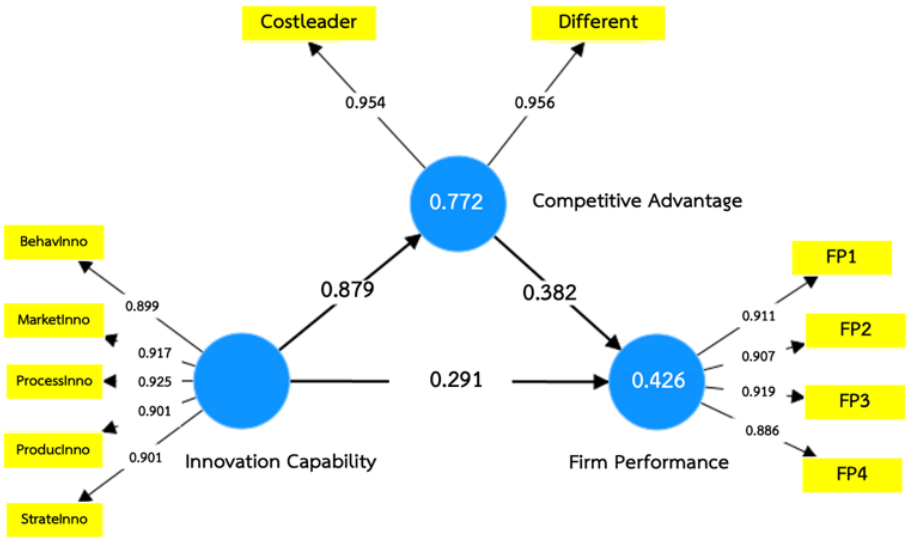
ตารางที่ 3 อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม

ตัวแปร (LV)	R^2	อิทธิพล (Effect)	ตัวแปรบุพปัจจัย (Antecedents)		
			INC	CA	FP
ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage)	0.772	DE	0.879***	0.000	0.000
		IE	0.000	0.000	0.000
		TE	0.879***	0.000	0.000
ผลการดำเนินงาน (Firm Performance)	0.426	DE	0.291***	0.382***	0.000
		IE	0.335***	0.000	0.000
		TE	0.626***	0.382***	0.000

หมายเหตุ: 1) DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect, *p < .05, **p < .01, ***p < .001

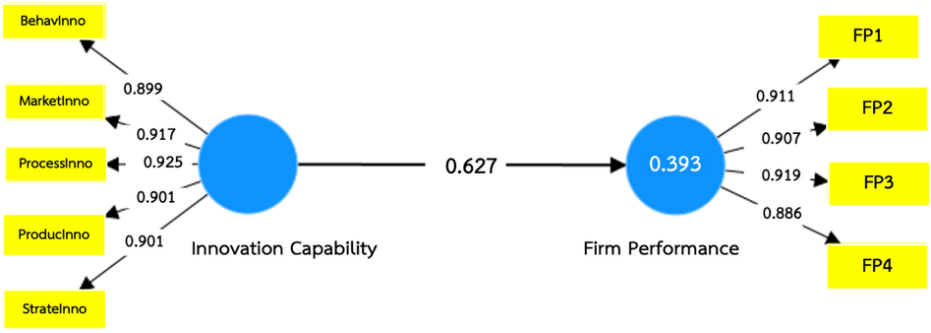
2) INC= ความสามารถทางนวัตกรรม (Innovation capability), CA= ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive advantage), FP= ผลการดำเนินงาน (Firm performance)

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยรวมต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน คือ ความสามารถทางนวัตกรรม มีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.879 และอิทธิพลภาพรวม เท่ากับ 0.879 ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยรวมต่อผลการดำเนินงาน คือ ความสามารถทางนวัตกรรม มีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.291 อิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.335 อิทธิพลภาพรวม เท่ากับ 0.626 และความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.382 และ อิทธิพลภาพรวม เท่ากับ 0.382 แสดงได้ดังภาพที่ 2

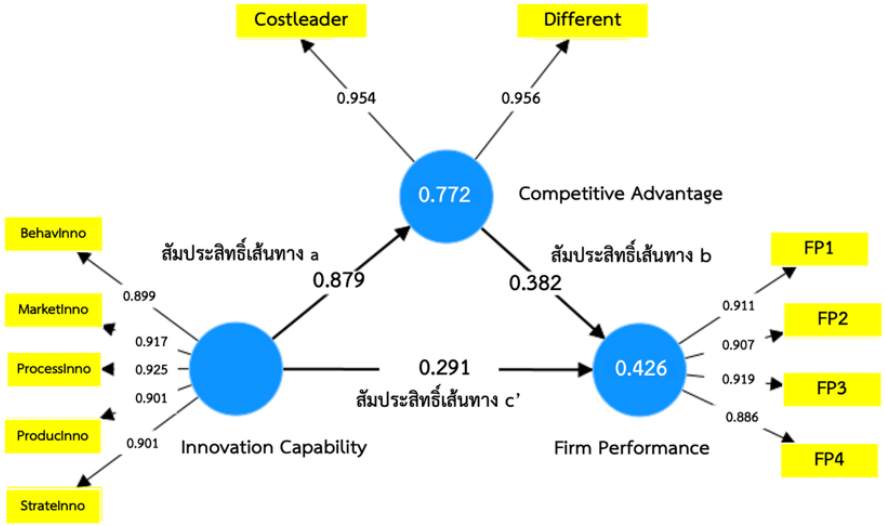

ภาพที่ 2 แสดงอิทธิพลของตัวแปรความสามารถทางนวัตกรรมและความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรส่งผ่าน ตามแนวคิดของ Baron and Kenny (1986) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (a-path) ของความสามารถทางนวัตกรรมกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน เท่ากับ 0.879 มีนัยสำคัญทางสถิติ .000 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (b-path) ของความได้เปรียบทางการแข่งขันกับผลการดำเนินงาน เท่ากับ 0.382 มีนัยสำคัญทางสถิติ .000 โดยค่าอิทธิพลรวม (Total effect) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ลดลงจากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง c= 0.627 เป็นค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง c'= 0.291 มีค่าลดลงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าความได้เปรียบทางการแข่งขัน เป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน (Partial mediating effect) ระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมกับผลการดำเนินงาน ดังภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4

ภาพที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง c ระหว่างตัวแปรความสามารถทางนวัตกรรมกับผลการดำเนินงานไม่มีตัวแปรส่งผ่าน

ภาพที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง a ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง b และค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง c' ระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมกับผลการดำเนินงาน ที่มีความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยโปรแกรม Process Procedure for SPSS โดยกำหนดให้ ตัวแปรอิสระ (Independent variable) คือ ความสามารถทางนวัตกรรม (Innovation capability) ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ ผลการดำเนินงาน (Firm performance) ตัวแปรคั่นกลาง (Mediating variable) คือ ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive advantage) และ ตัวแปรกำกับ (Moderating variable) คือ การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ระดับ	Effect	S.E.	t-statistic	p-values	ระดับความเชื่อมั่น 95%	
					LLCI	ULCI
ต่ำ (3.3000)	-0.0112	0.0856	-0.1312	0.8956	-0.1794	0.1569
ปานกลาง (3.9500)	0.0765	0.0764	1.0008	0.3173	-0.0736	0.2266
สูง (4.8000)	0.1912	0.0845	2.2637	0.0240*	0.0253	0.3570

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลของระดับการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ระดับต่ำมีค่าเท่ากับ 3.3000, Effect= -0.0112, p-values= 0.8956, ระดับความเชื่อมั่น 95% ระดับปานกลางมีค่าเท่ากับ 3.9500, Effect= 0.0765, p-values= 0.3173, ระดับความเชื่อมั่น 95% และ ระดับสูงมีค่าเท่ากับ 4.8000, Effect= 0.1912, p values= 0.0240, ระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ

หากธุรกิจมีการมุ่งเน้นการเป็นเป็นผู้ประกอบการ ในระดับต่ำ (3.3000) ทำให้ความสามารถด้านนวัตกรรม ไม่มีอิทธิพลผลต่อผลการดำเนินงาน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หากธุรกิจมีการมุ่งเน้นการเป็นเป็นผู้ประกอบการ ในระดับปานกลาง (3.9500) จะทำให้ความสามารถด้านนวัตกรรม ไม่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หากธุรกิจมีการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในระดับสูง (4.8000) จะทำให้ความสามารถด้านนวัตกรรมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นปัจจัยคั่นกลางแบบอนุกรมบางส่วน (Partial mediate effect) ระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมและผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ การมีความสามารถทางนวัตกรรมไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อผลการดำเนินงานเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อผลการดำเนินงานอีกด้วย จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 คือ ความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งส่งผลในด้านการสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งและความเป็นผู้นำด้านต้นทุนในการดำเนินธุรกิจที่เหนือกว่าผู้ประกอบการในธุรกิจประเภทเดียวกันทำให้ผลการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้นได้อีกด้วย อันเนื่องมาจากบริบทของพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาและสนับสนุนในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้า การบริการ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และการลงทุนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์และการคมนาคมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับ Porter (1990) ที่กล่าวว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขัน คือคุณค่าที่องค์กรมอบให้กับลูกค้า เพื่อให้คุณค่าเหล่านี้เกินต้นทุนตามที่ลูกค้าต้องการ รวมถึงความสามารถขององค์กรในการดำเนินกิจกรรมในแบบที่คนอื่นไม่สามารถทำเลียนแบบได้ (Kotler, 2000) เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการทางกลยุทธ์ที่สามารถสร้างคุณค่าให้เหนือกว่าคู่แข่งขัน โดยคู่แข่งขันไม่สามารถดำเนินการทางกลยุทธ์แบบเดียวกันได้ เนื่องจากความได้เปรียบนี้เป็นทรัพยากรที่ขาดแคลน ยากที่จะเลียนแบบและไม่สามารถถูกแทนที่ได้ ซึ่งหมายความว่า หากคู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบผลลัพธ์ผลประโยชน์หรือคุณค่าอันเนื่องมาจากการใช้กลยุทธ์ที่องค์กรได้สร้างขึ้นมานั้น ก็จะทำให้ธุรกิจเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันจะยั่งยืนได้ (Barney, 1991) สอดคล้องกับ Soesetio et al. (2024) ได้ทำการศึกษาบทบาทความสัมพันธ์ของความสามารถในการแข่งขันในฐานะเป็นตัวแปรกำกับระหว่างนวัตกรรมกระบวนการและประสิทธิภาพทางการเงิน ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) ในชวาตะวันตก ประเทศอินโดนีเซีย พบว่า นวัตกรรมกระบวนการและความสามารถในการแข่งขันของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมากกับประสิทธิภาพทางการเงิน นอกจากนี้ ความพยายามที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของ MSMEs มาจากนวัตกรรมกระบวนการและความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจโดยตรง โดยอ้อมแล้วความสามารถในการแข่งขันของบริษัทไม่ได้เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างนวัตกรรมกระบวนการและประสิทธิภาพทางการเงิน

การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ เป็นตัวแปรกำกับที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านนวัตกรรมและผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูง อาจเป็นคุณลักษณะที่มีความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าในการแข่งขันเชิงรุกในการดำเนินธุรกิจ มีความกระตือรือร้นในการที่จะหาช่องทางในการทำกำไรให้ธุรกิจ รวมไปถึงกล้าที่จะลงทุน กล้ารับความเสี่ยงในสถานการณ์ธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและแข่งขันที่รุนแรง จะส่งผลให้มีความสามารถในการนำแนวคิดและความสามารถทางนวัตกรรมไปประยุกต์หรือปรับใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจได้ดีเหนือกว่าคู่แข่งขันหรือในธุรกิจเดียวกัน สอดคล้องกับ Abu-Rumman et al. (2021) กล่าวว่า แนวทางปฏิบัติของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ถือเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในการดำเนินการของบริษัท เนื่องจากเป็นการแสดงให้เห็นว่าบริษัทสามารถปรับปรุงกระบวนการการดำเนินงานของตนเอง โดยใช้วิธีการในการพัฒนาได้อย่างไร รวมไปถึงยังเป็นกระบวนการที่เจ้าของธุรกิจใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภารกิจหรือผลการดำเนินงานขององค์การ ยังสอดคล้องกับ ผลการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่าการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมีผลเชิงบวกต่ออัตราการเติบโตของยอดขาย (Harms et al., 2010) เช่นเดียวกันกับ Ferreira, Coelho and Moutinho (2020) ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางนวัตกรรมกับผลการดำเนินงานโดยมีการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรกำกับ พบว่า การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการช่วยเสริมให้ความสามารถทางนวัตกรรมส่งผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์กรที่มีการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการสูงจะสามารถนำความสามารถทางนวัตกรรมไปใช้ได้เต็มที่ โดยการศึกษาองค์ประกอบของความสามารถทางนวัตกรรมในด้านของการส่งเสริมแนวคิดใหม่และการทดลองนวัตกรรม การริเริ่มและนำเสนอนวัตกรรมเข้าสู่ตลาดอย่างรวดเร็ว และการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุนด้านนวัตกรรม ช่วยให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันและเพิ่มผลลัพธ์ทางธุรกิจ ดังนั้น องค์กรที่ต้องการสนับสนุนความสามารถทางนวัตกรรมในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรพัฒนาการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการควบคู่กันไปเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้าในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31 - 40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของธุรกิจประเภทส่วนบุคคล ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ 6 - 10 ปี ลักษณะการประกอบธุรกิจเป็นการขายปลีกและขายส่ง ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ปัจจัยด้านความสามารถทางนวัตกรรมและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ส่งผลโดยตรงและมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน รวมถึงปัจจัยด้านการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการยังเป็นตัวแปรกำกับซึ่งเป็นปัจจัยคั่นกลางแบบอนุกรมบางส่วน (Partial mediate effect) ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านนวัตกรรมและผลการดำเนินงาน กล่าวคือ หากผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูง จะส่งผลให้มีความสามารถในการนำความสามารถทางนวัตกรรมไปประยุกต์หรือปรับใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจได้เหนือกว่าคู่แข่งขันในธุรกิจเดียวกัน ส่งผลให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานสูงขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษาโมเดลความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลและระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อมของการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถทางนวัตกรรม 2) ความได้เปรียบทางการแข่งขัน 3) การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ และ 4) ผลการดำเนินงาน ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อศึกษาเส้นทางของสัมประสิทธิ์และสมการเชิงโครงสร้าง ที่มีความแม่นยำและน่าเชื่อถือตามหลักวิชาการ ผลการศึกษาจะเป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจ หรือธุรกิจอื่นๆ ที่ต้องการพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรม ความได้เปรียบทางการแข่งขัน คุณลักษณะของผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงาน ในการบริหารจัดการธุรกิจ สามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การบริหารจัดการนวัตกรรม และการพัฒนาองค์กร การส่งเสริมแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และการยกระดับสมรรถนะของวิสาหกิจรายย่อยให้สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วอยู่เสมอ อีกทั้งยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำกรอบการเรียนรู้หรือกรณีศึกษาทางวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับนักวิจัย นักวิชาการ หรือผู้ที่สนใจในด้านการจัดการธุรกิจรายย่อยและการวิจัยเชิงปริมาณได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อไป

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับวิสาหกิจและธุรกิจการค้า สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการกำหนดรูปแบบหรือกระบวนการภายในองค์กร เพื่อการพัฒนาภายในเกิดการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจการค้าในพื้นที่อื่นๆ ดำเนินธุรกิจโดยมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการและการบริหารธุรกิจอย่างเป็นระบบ รวมไปถึง เป็นแนวทางในการกำหนดแผนหรือนโยบายเพื่อพัฒนาวิสาหกิจและผู้ประกอบการธุรกิจการค้าในประเทศ ให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มโอกาสในการผลิตสินค้าหรือบริการที่เป็นนวัตกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เพื่อประโยชน์ในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจระดับสากลต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของธุรกิจวิสาหกิจรายย่อยภาคการค้า เช่น สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น

2. ศึกษาในประเภทของการประกอบธุรกิจอื่นๆ เช่น วิสาหกิจภาคการผลิต วิสาหกิจภาคบริการ เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลหรือความแตกต่าง ของปัจจัยและความสัมพันธ์ในบริบทอื่นของของการดำเนินธุรกิจ

3. ขยายขอบเขตการวิจัยไปยังเขตพื้นที่หรือภูมิภาคอื่นๆ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการวิจัยและตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อกันในบริบทที่แตกต่างออกไป

4. นำโมเดลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปใช้กับธุรกิจจริงเพื่อได้ข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น รวมไปถึงเพื่อศึกษาและพัฒนาให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจในรูปแบบต่างๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). สืบค้นจาก http://www.nesdc.go.th.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2566. สืบค้นจาก https://opendata.sme.go.th/dataset

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2567). แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570). สืบค้นจาก http://www.sme.go.th.

Abu-Rumman, A., Al Shraan, A., Al-Madi, F. and Alfalah, T. (2021). Entrepreneurial networks, entrepreneurial orientation, and performance of small and medium enterprises: are dynamic capabilities the missing link?. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, *10*(29), 1-16.

Al Mamun, A., Kumar, N., Ibrahim, M. D. and Bin Yusoff, M. N. H. (2017). Validating the Measurement of Entrepreneurial Orientation. *Economics and Sociology, 10*(4), 51-66.

Alzeaideen, K. (2020). Construction of Competitive Advantage Instrument in Jordanian SME Context Using Structural Equation Modelling. *International Journal of Financial Research, 11*(1), 236-251.

Barney, J. B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management, 17*, 99-120.

Baron, R. M. and Kenny, D. A. (1986). The moderator- mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology, 51*(6), 1173-1182.

Cho, E. and Kim, S. (2015). Cronbach's coefficient alpha: Well-known but poorly understood. *Organizational Research Methods, 18*(2), 207-230.

Dawit, J., Berhanu, B. and Shashi, K. (2024). Is Management of Knowledge affecting the Competitive Advantage and Performance of Commercial Bank of Ethiopia. *International Journal of Social Science, Management and Economics Research, 2*, 1-17.

Ferreira, J., Coelho, A. and Moutinho, L. (2020). Dynamic Capabilities, Creativity and Innovation Capability and Their Impact on Competitive Advantage and Firm Performance: The Moderating Role of Entrepreneurial Orientation. *Technovation, 92,* Article.

Fornell, C. and Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with Unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research, 18*(1), 39-50.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. and Tatham, R. L. (2019). *Multivariate data analysis*. Cengage learning. Hampshire, United Kingdom, 633.

Harms, R., Reschke, H.C., Kraus, S. and Fink, M. (2010). Antecedents of innovation and growth: Analyzing the impact of entrepreneurial orientation and goal-oriented management. *International Journal of Technology Management, 52*(1/2), 35-152.

Kotler, P. (2000). *Marketing management*. New Jersey: Prentice Hall.

Lumpkin, G. T. and Dess, G. G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. *Academy of Management Review, 21*(1), 135– 172.

Miller, D. (1983). The correlates of entrepreneurship in three types of firms. *Management Science, 29*(7), 770-791.

Otache, I. (2024). Innovation capability, strategic flexibility and SME performance: the roles of competitive advantage and competitive intensity. *African Journal of Economic and Management Studies*, *15*(2), 248-262.

Porter, M. E. (1990). The competitive advantage of nations. *Harvard Business Review*, *68,* 73-93.

Porter, M. E. and Millar, V. E. (1985). How information gives you competitive advantage. *Harvard Business Review*, *63*(4), 149-158.

Rauch, A., Wiklund, J., Lumpkin, G. T. and Frese, M. (2009). Entrepreneurial orientation and business performance: An assessment of past research and suggestions for the future. *Entrepreneurship theory and practice, 33*(3), 761-787.

Rosenbusch, N., Brinckmann, J. and Bausch, A. (2011). Is innovation always beneficial? A meta-analysis of the relationship between innovation and performance in SMEs. *Journal of Business Venturing, 26*(4), 441-457.

Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Education Research, 2*, 49–60.

Saunila, M. (2020). Innovation capability in SMEs: A systematic review of the literature. *Journal of Innovation & Knowledge, 5*(4), 260-271.

Soesetio, Y., Soetjipto, B. E., Handayati, P., Winarno, A., Winarno, A., and Wijaya, F.P. (2024). Mediating role of competitiveness between process innovation and financial performance: Internationalization moderation. *International Journal of Applied Economics, Finance and Accounting, 18*(1), 207-215.

Sukati, I., Hamid, A. B. A., Baharun, R., Tat, H. H. and Said, F. (2011). An investigation of the relationship between supply chain management practices and competitive advantage of the firm. *Contemporary Marketing Review, 1*(4), 1-13.

Suliyanto, S. and Rahab, R. (2012). The role of market orientation and learning orientation in improving innovativeness and performance of small and medium enterprises. *Asian Social Science, 8(1)*, 134-145.

Wang, C. L. and Ahmed, P. K. (2004). The development and validation of the organizational innovativeness construct using confirmatory factor analysis. *European Journal of Innovation Management*, *7*(4), 303-313.

Wardhani, A. P., Kusumawardhani, A. and Ubaidillah, M. (2021). The Effect of Intangible Asset on Competitive Advantage and Firm Performance; Study on Budget Accommodation in Semarang City. *Salam: Jurnal Sosial dan Budaya Syar-I, 8*(2), 383-404.